

Het boek “Annen, van Traonendal tot Hemelriek” is al jaren uitverkocht. Alle wijzigingen, aanvullingen, opmerkingen, fouten enz. zijn door de schrijvers tot 31 december 2021 verwerkt.

‘Annen van traonendal tot hemelriek’

De bewoningsgeschiedenis van Annen

Samenstelling:

Marianne Mulders-Zonneveld

Maarten Mulders †

Piet Kaan

Henk Veenhof †

Met dank aan: Gemeentearchief Aa en Hunze, Drents Archief, Groninger Archieven, Kadaster Assen, Topografische Dienst Emmen, Drents Museum Assen, Ep Okken †, H.W. Homan Free, inwoners van Annen e.o. voor gegevens en foto's.

Inleiding

Betekenis **Traonendal**: De bewoners aan de Eexterweg hadden vaak ruzie waardoor er veel tranen zijn gevloeid.

Betekenis **Hemelriek**: Laag gedeelte tussen Zuidlaarderweg en Annerstreek voorbij Noordloo met vroeger veel heide, bramen en veel wilde frambozen. Rijk aan hemmel betekent rijk aan wilde framboos.

Wilde framboos gedijt op gronden met kalkrijk kwelwater. Kwel is water dat op hogere zandgronden in de grond trekt, en over een ondoorlatende leemlaag bij een lager gelegen plek weer omhoog komt. Daarbij vaak onderweg kalk opnemend, uitstekende voeding voor de framboos. Waarschijnlijk is het woord door de jaren heen Hemelriek geworden.

Onder verschillende benamingen, maar altijd met hetzelfde doel, zijn we met vier –de laatste tijd helaas met drie- personen bezig geweest met het naspeuren doen naar veel archiefmateriaal over de historie van Annen. In 2005 waren wij de initiatiefnemers en de medeoprichters van de Historische Vereniging Annen.

Onze ‘bewoningsgeschiedenis’ is een soort afspiegeling van de ontwikkeling van ons dorp geworden. Vanaf 2005 zijn we bezig geweest om over de boerderijen en de overige panden in Annen de gegevens in de loop der tijden op te sporen via het kadaster, het Drents en het Gronings Archief, de gemeentelijke archieven, het internet, krantenartikelen, interviews enzovoort. Niet alleen over de eigenaren, maar vooral ook over de bewoners, de pachters en de huurders; en dat zover mogelijk terug in de tijd.

Veel gegevens uit bovenstaande archieven hebben we in diverse boeken en registers gevonden. Nuttige bronnen waren onder meer:

- Doop- huwelijks- en overlijdensregister van de kerk van Anloo 1676-1811
- Haardstedenregisters 1672 tot 1804

- Nieuwe en veranderende huizen 1701 en 1754
- Wolvenjacht in 1739
- Gewapende Burgermacht 1797-1798
- Grondbelasting van gebouwde en ongebouwde eigendommen 1870
- Ingekomen en uitgaande brieven van de burgemeesters vanaf 1810
- Geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten vanaf 1800
- Naamgeving op grond van het Keizerlijke Decreet van 1811
- Bevolkingsregisters vanaf 1850
- Oude bouwregisters vanaf 1907
- Gegevens uit de kadasterboeken
- Diverse familiekronieken

Dit boek is tot stand gekomen met hulp van vele personen die, op welke wijze dan ook, ons aan informatie, foto's, enz. hebben geholpen.

Een speciaal woord van dank gaat uit naar Gina Klinkers, Willem Mulder, Jaap Menses en Roelof Houwing voor hun bijdragen aan de fotografische onderbouwing; evenzo naar Hans Homan Free voor zijn genealogische gegevens.

Wij zijn ervan overtuigd dat we bijzondere en interessante histories aan de vergetelheid hebben onttrokken; dus hopen we dat u met net zoveel plezier en enthousiasme ons boek zult lezen als dat wij hadden bij het schrijven.

Bewoningsgeschiedenis en huisnummering:

Al voor 1800 hadden de huizen in Annen een nummer. In het Napoleontische tijdperk werd Nederland (toen geheten De Bataafse Republiek) in 1810 ingelijfd bij Frankrijk en werd men bij Keizerlijk Decreet (= bevel) van 18 augustus 1811 verplicht een achternaam op te geven. Verschillende mensen hadden al een achternaam, maar de meeste inwoners hadden er geen. Ze gebruikten van oudsher de voornaam van hun vader als tweede naam, zogenaamde *patroniemen* (= vadersnamen). Voorbeelden zijn: Roelof Jans, de zoon van Jansen: Geert Willems, de zoon van Willem. Dat daardoor nogal eens verwarring bij genealogische naspeuringen ontstond en broers en zussen aldus als neven en nichten gemakkelijk aan 'verkeerde' vaders werden gekoppeld, maakte ons onderzoek niet eenvoudiger.

In het register van namen en voornamen van de ingezetenen van de gemeente Anloo begon men bij de kerk van Anloo met nr. 1 en het laatste huis in Anloo had nr. 43. Vervolgens ging de telling in Annen verder. Hier kreeg het belangrijkste huis, destijds het leegstaande huis van de familie Ellents, achter het huidige De Wolden 7/9, nummer 44. Er blijken in 1811/1813 zesenvijftig huizen te staan in het dorp Annen.

Register der Namen en Voornamenovereenkomstig het Keizerlijk Decreet van 18 augustus 1811

<u>Nr.</u>	<u>Oude naam</u>	<u>Nieuwe naam</u>	<u>Voornaam</u>	<u>Kinderen</u>
44.	Leeg.			
45.	Wed. Jan Pastoor	Pastoor	Jantien	Hendrik 22, Gezien 19, Jan 13, Harm 10 jaar
46.	Jacob Omker	Omker		
47.	Roelof Jans	Jonker	Roelof Jans	
48.	Egbert Warners	Schuling	Egbert	
49.	Jan Jans	Koning	Jan Jans	
50.	Willem Jans	Manting	Willem	Jan 2 jaar.
51.	Jan Jobing	Jobing	Jan	Roelof 9, Wennechien 7 en

			Harm 4 jaar
52. Egbert Tonnis	van Boven	Egbert Tonnis	
53. Waander Vos	VosWaander	Janna 8 jaar.	
54. Jan Alberts	Voerman	Jan	
54. Willem Jans	Meinders	Willem	Jan 9 en Aaltien 6 jaar.
55. Wed. Warner Willems	Schuling	Grietien Egberts	Willem 51, Egbert 49, Roelof 45 en Jan 42 jaar.
56. Geert Jipping	Jipping	Geert	
57. Leeg.			
58. Roelof Christiaans	Hopman	Roelof Christiaan	Harm 4 en Christiaan 2 jaar.
59. Wed. Klaas Egberts	Geugies	Frouwkien	Roelof 34, Egbert 31 en Hildebrand 27 jaar.
60. Boele Reinders	Oostinge	Boele Reinders	Reinder Boelens 39, Petertien Boelens 36 Jan Boelens 33 en Hendrik Boelens 31jaar.
61. Jan Matien	Matien	Jan	
62. Wed. Geerd Arend	Dekker	Albertien	Albert 33, Arend 28 en Gezien 20 jaar.
63. Geerd Willems	Niemeijer	Geerd Willem	Willem 6, Peter 4, Klaas 3 en Jeichien 9 jaar.
64. Wed. Jan Schuling	Schuling	Roelfien	Jantien 30 jaar.
64. Jan Stel	Stel	Jan	
65. Roelof Warners	Boer	Roelof Jans	Jan 20, Gezien 24 en Grietien 16 jaar.
66. Eildert Willems	van Tarel	Eildert	Willem 26 en Jan 22.
67. Egbert Jans	Hovenkamp	Egbert Jans	Annechien 10, Jan Julzing 8, Jan 6, Geert 3 jaar en Hendrik 16 week.
68. Hendrik Bakker	Bakker	Hendrik	Jacob 19, Jan 9 en Gezien 17 jaar.
69. Peter Gankema	Gankema	Peter	
70. Wed. Hendrik Speulman	Speulman	Geertruid	Jan Roelofs 37 en Geertruid Hendriks 25 jaar.
71. Harm Polling	Polling	Harm	
72. Gerrit Mellens	Mellens	Gerrit	Jantien25, Aafien 23, Hendrik 19, Geertien 17, Aaltien 14 en Roelfien 11 jaar.
73. Berend Schuling	Schuling	Berend	Hendrik 40, Jan 39, Hendrikien 30, Wubbechien 28, Grietien 24, Jan Barelts 22 en Jannes 17 jaar.
74. Leeg.			
75. Leeg.			
76. Leeg.			
77. Jan Barelts	Schuling	Jan Barelts	Roelfien 56, Jan Barelts 53, Grietien 33 en Roelof Barelts 31 jaar.
78. Jan van Gruppen	van Gruppen	Jan	
79. Harm Speulman	Speulman	Harm	Harm 20 en Roelof 16 jaar.

80. Otte Lanting	Lanting	Otte	
81. Klaas Berends	Boerma	Klaas	
82. Leeg.			
83. Albert Jacobs	Koopman	Albert	Hillechien 1 jaar.
84. Klaas Meijering	Niemeijer	Klaas	Jantien 4 en Egbert 2 jaar.
85. De school.			
86. Tonnis Jacobs	Strating	Tonis	Hendrika 10 en Jantien 7 jaar.
87. Egbert Dekens	Dekens	Egbert	Jan Egberts 20 en Jantien 15 jaar.
88. Geert Jans Dekker	Dekker	Geert Jans	
89. Albert Meijering	Meijering	Albert	Jantien 31, Jan 29, Albert 26, Roelfien 17, Louwrents 15 en Gezien 13 jaar.
90. Jan Kremer	Kremer	Jan	Jan 26, Jantien 24, Roelof 22, Albert 18, Harm 15, Aaltien 13, Geert 11 en Markus 8 jaar.
91. Leeg.			
92. Warner Jans	Boer	Warner Jans	
93. Hendrik Lucas	Adolfs	Hendrik	Grietien 14, Henderkien 8, Klaas 4 en Egbertien 2 jaar.
94. Jacob Peters	Popken	Jacob Peter	
95. Steven Meijering	Meijering	Steven	Grietien 22 jaar.
96. Hendrik Berends	van Reijn	Hendrik Berend	Berent 35, Albert 32 en Gezien 30 jaar.
97. Alle Jans	Struik	Alle Jans	
98. Roelof Roelofs	Klinkhamer	Roelof	
99. Harm Willems	Klinkhamer	Harm Willem	Willem 35, Jan 33, Roelof en Egge 27 jaar.
100. Jan Lamberts	Houwing	Jan	Annechien 28 en Henderkien 25 jaar.

Het kadaster.

Het Kadaster van 1832 was als project al in gang gezet tijdens de Franse overheersing, na 1810. Het opmeten van landerijen en woonpercelen, het minutieus op kaarten intekenen van de begrenzingen en de huisplattegronden kostten uiteraard jaren tijd. De landelijke ingebruikname van het kadaster was in 1832; de gegevens stammen dus van de situatie zoals die globaal was tussen 1810 en 1820. Alleen de namen van de eigenaren en mede-eigenaren worden in de kadasterboeken genoemd.

Detail kadastrale kaart van 1832 met huisplaatsen in rood aangegeven; de kaart is ingenieus samengevoegd door Maarten Mulders. Duidelijk is het vierkant bovenin de kaart te zien. In dit vierkant (= gracht) stond voorheen een *Herenbehuizinge* van Annen, eigendom van de familie Ellents uit Anloo.

In 1951 zijn er luchtfoto's gemaakt van het dorp Annen. Aan de hand van deze foto's hebben we van alle toen bestaande huizen de vroegere en tegenwoordige bewoners opgezocht en geboekstaafd. Bovendien zijn ook de gegevens van de inmiddels afgebroken en verdwenen panden in ons boek opgenomen.

Na 1951 worden alleen de namen van de eigenaren c.q. huurders vermeld.

Twee luchtfoto's van het jaar 1951 (Bron: Willy Muntinga)

Het systeem per huis zoals we dat in dit boek gebruikt hebben:

Vetgedrukt jaartal: bouwjaar c.q. jaar van bewoning.

Vervolgens de straatnaam met huisnummer, sectie met nummer, een C-nummer en een voorgaand A-nummer.

De locatie van een afgebroken en nooit weer opgebouwd huis wordt ten opzichte van de huidige situatie aangegeven met toevoeging van rechtsachter, linksvoor, rechtsvoor, enz.

Bij elke woning wordt aangegeven welke persoon er heeft gewoond, wanneer deze gehuwd is, wie hier geboren is en zo mogelijk ook nog wanneer hij overleden is. Bij elk gezin worden de kinderen één keer genoemd. Na verhuizing worden ze niet opnieuw vermeld.

Families die maar een jaar (of korter) in Annen hebben gewoond, zijn door ons niet meegenomen in het boek.

Vaak staat in de geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten vermeld dat personen zijn geboren of overleden *in Anloo*. Hiermee wordt meestal de gemeente Anloo bedoeld. Wanneer we zeker weten in welk dorp binnen de gemeente Anloo ze zijn geboren, dan wordt dit vermeld; wanneer we het niet weten, houden we *Gemeente Anloo* aan.

We hebben zoveel mogelijk de namen gebruikt zoals die op de geboorteaangifte zijn vermeld, dus volledige namen. Sommige personen worden tijdens hun leven wel eens op verschillende manieren in de akten aangeduid. Voorbeelden: Jacob, Jacobus, Job; Lammechien, Lammeggien, Lammie; Margje, Marregie, Margien, Marchien.

De meeste bewoners waren destijds landbouwer of arbeider hetgeen we daarom niet apart hebben genoemd. Alleen als er iemand een ander beroep uitoefende, is dat beroep wel vermeld.

Verder is bij diverse huizen het 'beklemrecht' genoemd. Het recht van beklemming is een altijddurend recht van gebruik van een aan een ander toebehorend perceel waarop een huis van de gebruiker is gebouwd.

Bij families, waarvan kinderen elders zijn geboren en ook elders zijn overleden, worden deze kinderen niet vermeld: ze hebben hier immers nooit gewoond.

Wanneer er al één van de ouders is overleden voordat een gezin in Annen is komen wonen, dan wordt deze overledene niet vermeld.

We gebruiken de volgende tekens:

* **geboren c.q. gedoopt**

† **overleden**

X **gehuwd; eerste, tweede, derde huwelijk**

- **kinderen uit dit huwelijk, die daar zijn geboren en/of er gewoond hebben**

« **dit gezin komt van een vorig adres in Annen of van elders, zoals staat vermeld**

» **dit gezin of deze persoon gaat naar een ander adres in Annen of naar elders, zoals staat vermeld**

volgt: deze persoon wordt in hetzelfde huis later weer genoemd

Voor opmerkingen, vragen, wijzigingen, aanvullingen enz. kunt u contact opnemen met Marianne Mulders-Zonneveld, tel. 0592-272211, Henk Veenhof tel: 0592-272166, Piet Kaan tel: 0592-272124 of Geert Dekker tel: 0592-272135.